

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. IV. Qui suo consilio fuit, ut Petrus, habens votum castitatis, peccaret contra castitatem, tenetur votum istud explicare: scilicet, si tantum indirectè illud peccatum voluerit; v.g. si est de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

reverentiam duplicis status, scilicet status sacerdotalis & Religiosi; quia illa reverentia secluso voto castitatis, non est mortalis, ut patet ex aliis peccatis, quæ etiam sunt contra reverentiam illorum statuum, & tamen inde non contrahunt novam speciem malitiæ mortalis.

45. Ex quo sequitur; satisfacere Sacerdotem non explicando Sacerdotium; sed dicendo, se habere Ordinem sacrum: quia votum annexum cuilibet Ordini sacro ejusdem rationis est; major autem consecratio seu dignitas persona; & per consequens major reverentia ipsi debita, non addunt circumstantiam speciem diversam; sed ad summum aliquam malitiam majorem (et si non notabiliter) intrâ eandem speciem, aut certè malitiam tantùm venialem.

Et verò quis Confessoriorum apprehendit; Sacerdotem, consentientem peccatum fornicationis, commissisq; triplex sacrilegium, unum contra votum annexum Subdiaconatus, secundum contra votum annexum Diaconatus, & tertium contra votum annexum Sacerdotio? Et tamen illa vota tam distincta sunt, quàm votum Ordinis sacri, & votum Professionis Religiosæ.

46. Neque dubium est, quin faciliùs dispensetur cum Subdiacono vel Diacono, quàm cum Sacerdote: ergo licet faciliùs dispensetur cum simplici Sacerdote; vel cum simplici Religioso, quàm cum Sacerdote Religioso; inde tamen non arguitur duplex sacrilegium specie aut numero, in fornicatione Sacerdotis Religiosi; sicuti non arguitur in fornicatione Sacerdotis triplex sacrilegium, eò quòd singulis Ordinibus sit annexum votum castitatis.

De cetero (ut finem imponamus huic casui) quòd hætenus dictum est de ipso pœnitente, habente votum vel Professionis Religiosæ, vel Ordinis sacri, idem dicendum est de pœnitente; qui peccavit cum persona sacra; v. g. femina, quæ peccavit cum Sacerdote Religioso, satisfacit dicendo: *Peccavi cum habente votum castitatis.*

Sed dicit aliquis: Petro habenti votum castitatis, ego Paulus consului fornicationem; numquid teneor votum Petri explicare in Confessione? Responso erit

CONCLUSIO IV.

Qui suo consilio causa fuit, ut Petrus, habens votum castitatis, peccaret contra castitatem, teneatur votum istud explicare: secus, si tantùm indirectè illud

peccatum voluerit; v. g. si Paulus præviderit, quòd ex sua actione Petrus acciperet occasionem peccandi contra castitatem, ipse tamen id non intenderit.

Scandalum aliud est directum, quando directè intenditur ruina proximi: aliud indirectum, dum quidem ruina non intenditur, cognoscitur tamen probabiliter consequenda. Aliqui subdividunt scandalum directum in illud, quòd committitur intendendo peccatum alterius, quatenus hoc ipsi malum est: & in illud, quòd committitur intendendo peccatum alterius, non quatenus hoc ipsi malum est, sed quatenus habet rationem aliquam delectabilis aut utilis. Sed prius videtur potius esse peccatum odii proximi, quàm scandali. Hoc supposito, & omisissis aliis difficultatibus, de quibus hic non est locus disputandi:

Quæritur; an peccatum scandalum contrahat malitiam illius peccati; ad quòd proximus inducitur; & per consequens, utrùm in Confessione species illius peccati sit explicanda? Nonnulli existimant tam scandalum directum, quàm indirectum, contrahere malitiam illius peccati, ad quòd proximus inducitur; & per consequens, in Confessione speciem illius peccati esse explicandam, nostra Conclusio distinguit.

Ut autem incipiamus ab eo, quòd communius & verius est, id est, à prima parte; Ratio ejus à priori est: quia affectus efficax contrahit omnem malitiam; quæ est in objecto: ergo consilium seu persuasio fornicationis sacrilegæ contrahit malitiam sacrilegæ; ergo qui consilio vel persuasione causa fuit, ut alius, habens votum castitatis, peccaret contra castitatem, tenetur votum istud in Confessione explicare, dicendo: *Consilio sui causâ fornicationis sacrilegæ; & non satisfacit, si tantùm dicat: Fui causâ fornicationis; vel: Fui causâ peccati mortalis,* non exprimendo, nequidem malitiam specificam fornicationis.

Antecedens ab omnibus admittitur: vel enim affectus efficax nullam malitiam contrahit (quòd liquidè constat esse falsum) vel omnem contrahit; quia non est ratio, cur potius hanc contrahat, quàm illam: siquidem affectus efficax, quantum est in se, ponit opus à parte rei; ergo necessariò vult virtualiter & interpretativè omnes circumstantias illius, & omnem malitiam quam hic & nunc habet objectum, sive aliqua per mentem præscindatur, sive non. E contra verò, cum simplex complacentia, seu delectatio morosa, non versetur circa opus externum, ut finem & terminum ejus, sed solum circa opus externum, ut pro-

ponitur per in objecto illa rationis, & ne lam, vel solam. Quòd si nibus sit delectas illas; per consequens explicare in C

Ergo consilium sacrilegæ contrahit malitiam motum non. Consequens, consilium non magis potest ipso actu exteri. Et idem est de repperitur in actu

Igitur hoc ipse præceptum naturalium constitutum illius speciei; & tur in ratione peccati illius v. g. jejunium non possit esse jejunandum; tamen, ne habeatur nis sui præcepti quo obligat fultat etiam in bendi affectum cepti; sive ob consilio, mand

lationem sui pr Si inferas: E ratio sine causa, peccat contra ju do totum; non quia est causa, Quod verò dic ejusdem ad se ip nemo se lædere ut nemo in seip inferendo sibi d men repugnat a in seipsum, & complacendo s alter sibi infera consulti alteri, adum justitiæ.

Dicit fortè detur usuratio illud: scienti & tali casu usuratio; consensu quia revera non ralis donationi Respondet: adhuc posset m tæ usurarii, q nationem; & tem tamquam

ponitur per intellectum; si non proponatur in objecto ulla malitia, vel sola malitia fornicationis, & non sacrilegii, delectatio vel nullam, vel solam malitiam fornicationis contrahet. Quod si omnes proponantur, & de omnibus sit delectatio, contrahet omnes malitias illas; per consequens oportebit omnes illas explicare in Confessione.

Ergo consilium seu persuasio fornicationis sacrilegæ contrahit malitiam sacrilegii, sive objectum motivum sit malitia sacrilegii, sive non. Consequentia est evidens; cum evidens sit, consilium esse affectum efficacem, à quo non magis potest separari illa malitia, quam ab ipso actu externo, qui est finis & terminus ejus. Et idem est de quacunque alia malitia, quæ reperitur in actu externo, ut patet.

Igitur hoc ipso, quod aliquis actus, sive per præceptum naturale, sive per præceptum positivum constituitur in ratione peccati hujus vel illius speciei; ex consequenti etiam constituitur in ratione peccati ejusdem speciei, affectus efficax illius actus. Licet enim præcipiens v. g. jejunium, non sit meus Superior, & ideo non possit me obligare directè vel indirectè ad jejunandum; tamen ex consequenti obligat me, ne habeam affectum efficacem violationis sui præcepti: id est, ex ipsius præcepto, quo obligat suos subditos ad jejunandum, resultat etiam in non subditis obligatio non habendi affectum efficacem violationis sui præcepti; sive obligatio non procurandi positivè consilio, mandato vel simili aliquo modo violationem sui præcepti.

Si inferat: Ergo qui petit mutuum ab usurario sine causa, & ex directâ intentione usuræ, peccat contra justitiam. Respondeo concedendo totum; non quasi sibi ipsi faciat injuriam, sed quia est causa, ut alius sibi injuriam faciat. Quod verò dicit Aristoteles 5. Ethic. c. 6. ejusdem ad se ipsum non esse justitiam, quia nemo se lædere potest; ita intelligendum est, ut nemo in seipsum peccet contra justitiam, inferendo sibi damnum per seipsum: non tamen repugnat aliquem peccare contra justitiam in seipsum, & criminis injustitiæ reum esse, complacendo sibi, vel efficaciter volendo, ut alter sibi inferat injuriam; sicuti quando quis consultit alteri, ut sibi restituat debitum, facit actum justitiæ.

Dicit fortè aliquis: Suadendo usuram videtur usurario condonare injuriam, juxta illud: *Scienti & volenti non fit injuria*; adeoque tali casu usurarius non peccaret contra justitiam; consequenter nec inducens ad usuram quia revera non esset usura, sed acceptatio liberalis donationis.

Respondeo; est à parte rei non foret usura, adhuc posset manere injuria ex parte conscientie usurarii, qui ignorat illam liberalem donationem; & ideo accipit aliquid supra sortem tamquam ex justitia sibi debitum: & in

hoc casu quaeritur, an petens mutuum peccet contra justitiam propter affectum efficacem injustitiæ? Nec dubito quin peccet, idque eadem specie peccati, quâ usurarius.

Ergo similiter qui suadet alteri fornicationem, peccat contra castitatem, eadem specie peccati, quâ ipse fornicator: nam castitas non tantum prohibet actum externum fornicationis, sed etiam omnem affectum internum; de quo plura Conclusionem sequenti. Ita que de prima parte præsentis Conclusionis non video solidum fundamentum dubitandi.

Quantum ad secundam partem, existimant Multi, scandalum indirectum, præter malitiam specialem scandali, id est, malitiam contra charitatem proximi, contrahere malitiam peccati, quod scandalizatus committit; adeoque illam in Confessione esse explicandam eodem modo, quo explicanda est species peccati, ad quod proximus directè inducitur.

Contrarium nobiscum docet Lugo disp. 16. n. 159. Ratio est: quia licet quælibet virtus possit me obligare ne in aliis eam positivè impediatur, consulendo v. g. aut mandando peccatum oppositum; non tamen obligat me ad procurandum, quod alii eam amplectantur.

Justitia v. g. obligat me, ne procurem, ut alius furetur: non tamen me obligat, ut procurem ne alii furentur, nisi fortè ex peculiari officio ad id teneat. Castitas obligat me ne alios inducam ad luxuriam; non tamen ut procurem, quod alii sint casti: nam licet affectus erga castitatem possit ad id etiam inclinare, non tamen obligare (ut notat Coninck præsertim obligatione strictè dictâ sive gravi: sicut etiam eadem virtus semper me inclinatur ad heroicos ejus actus exercendos, tamen ad hoc me non obligat, nisi quandoque per accidens, eò quod illud sit necessarium, ne in vitium ei contrarium inqdam. Hæc ille.

Licet ergo hujusmodi virtutes nos graviter obligent, ut vitia ipsis contraria nullo modo per nos, vel per alios, ipsis suadendo vel mandando, committamus; equidem ad summum ex decencia vel certè non nisi leviter nos obligant, ut ea in aliis impediatur, positivè dissuadendo, aut ne simus præter intentionem occasio aliis ea committendi.

Hinc Apostolus scandalizantem fratrem suum tantum reprehendit de læsa Charitate, dicens Rom. 14. v. 13. *Non ergo amplius invicem indicemus; sed hoc indicatè magis, ne ponatis offendiculum fratri vel scandalum.* Et v. 15. *Si enim propter cibum frater tuus contristatur, iam non secundum Charitatem ambulat. Noli cibo tuo illum perdere, pro quo Christus mortuus est.*

Sed hæc doctrina non placet Dicastilloni. Sanè (inquit ille disp. 1. n. 337.) non possum satis capere, quod quis teneatur hic & nunc sub certis circumstantiis non facere aliquid

Z z z z

quid

49. Consilium

50. Obligatio

51. Injuriam

52. Respondeo

52.

Lugo

Probatur 2. pars Concl.

Coninck

53. Virtus non videtur obligare, saltem graviter, ut opus positivè vitium in aliis impediatur.

Probatur 2. Apost. Roman. 14.

Hanc doctrinam non potest satis capere Dicastillo.

quid, unde alius inducatur ad peccatum furti vel fornicationis, & quod solùm teneatur ex vi Charitatis erga proximum, quatenus teneatur non inducere vel facere id, unde proximus inducatur ad peccatum, ut sic in communi, etiam sine directa intentione ut peccet sic in communi; non verò quatenus teneatur non facere, unde inducatur ad peccatum in particulari specie, v. g. furti vel fornicationis, etiam sine directa intentione. Hucusque Dicastillo, satis obscurè.

54. Explicatur à Suarior.

Miror sanè, virum doctum non potuisse hoc capere, quod tam clarè explicat Suarez de Charit. disp. 10. sect. 2. n. 9. hisce verbis: Advertendum ex 1. 2. q. 6. tunc aliquem dici causam moralem alicujus peccati, quando potest teneaturque illud vitare, & non facit. Unde eo modo erit causa, quo teneatur: intelligi autem potest me teneri ad vitandum opus, ne proximus ad peccandum inducatur, ex obligatione Charitatis, non iustitiæ vel alterius similis virtutis: quia Charitas est universalior & excellentior virtus. Unde magis obligat & in pluribus casibus; & ideo ille in eo casu censetur esse causa moralis ruinæ proximi, ut est contra Charitatem, non verò ut est contra alias virtutes.

Neque est simile de illo, qui per consilium directè inducit; nam hoc apertè est contra obligationem cujusvis virtutis, habet enim adjunctam voluntatem contrariam directè illi virtuti. Hucusque Suarius.

55. Quare Charitas magis obliget ad vitandam occasionem peccati, quam vitatus aliqua particularis, v. g. castitas.

Charitas itaque est universalior & excellentior virtus, quæ obligat unumquemque ad vitandum incommodum seu damnum proximi, quantum commodè potest: ergo obligat unumquemque ad vitandam occasionem, etiam remotissimam, peccati seu ruinæ proximi, ubi & quando & quantum fieri commodè potest. Quid ergo miramur, si aliquis teneatur hîc & nunc sub certis circumstantiis aliquid facere ex vi Charitatis erga proximum, ut caveat damnum proximi; etsi non teneatur id facere ex vi virtutis minùs universalis, v. g. castitatis aut iustitiæ?

Omittens correptionem fratrem, non debet in Confessione explicare speciem peccati.

Nonne ex Charitate tenetur proximum fraternè corrigere ad emendationem fornicationis v. g. aut iniustitiæ; etsi ad illam correptionem non obligetur ex virtute castitatis aut iustitiæ? Putas, quia omittens correptionem fraternam debeat in Confessione explicare speciem peccati, vel species peccatorum, quas potuit & debuit emendare, & non emendavit suâ correptione? Ecclesia Dei non habet talem consuetudinem.

Dicastillo.

Et cum in hoc casu Dicastillo potuerit satis capere obligationem Charitatis absque obligatione particularium virtutum, v. g. castitatis, iustitiæ &c. (ait enim n. 340. Peccare quidem sæpè possum contra Charitatem pro-

ximi, quando alioquin ex Charitate deberem curare, ut ille non peccet juxta regulas generales in materia de Charitate & Correptione fraterna, sed non contra illam aliam virtutem) quid cause fuit, quòd in casu Conclusionis nostræ non potuerit capere separationem illarum obligationum?

Ego quidem capio aliquam differentiam inter illum, qui merè negativè se habet, non procurando, ne frater suus peccet, omittendo v. g. correptionem; & illum, qui ponit occasionem per accidens peccati, sine directa intentione peccati, v. g. qui cum alio quotidie potitat, prævidens eum postea furaturum, ut habeat unde solvat. Sed tamen non videt sufficientem disparitatem, ut asseram, omissionem illam esse contra solam Charitatem, computationem autem insuper contra iustitiam: non quòd existimem, talem aliquem obligandum ad restitutionem (quia non ex omni peccato iniustitiæ oritur obligatio restitutionis, sed ex eo solo, quòd est causa per se efficacis damni, quale peccatum non est talis computatio, estò etiam accederet intentio damnificandi) sed quia illa computatio est causa planè per accidens, & occasio nimis remota illius furti, ut participet ejus malitiam.

An fortè existimas, mulierem peccare contra castitatem, quia non deturpat faciem suam, aut quia incedit per plateas non velatà facie, sciens ex pulchritudine faciei suæ alios excitandos ad libidinem? Noli existimare: alioquin si eadem foret ratio scandalii directi & indirecti, & eadem virtus, v. g. castitatis, obligaret ad vitandum scandalum directum & indirectum; sicut nullo casu licet scandalum directum, v. g. mandare aut consulere fornicationem ex intentione absoluta fornicationis; ita etiam nullo casu liceret scandalum indirectum, id est, liceret tali mulieri incedere per plateas non velatà facie, quòd constat apud omnes esse falsissimum.

Ratio autem cur hoc aliquando liceat, est: quia Charitas (cui soli opponitur, secundum nostra principia, scandalum indirectum) prohibet dumtaxat dare occasionem remotam peccato proximi, quando commodè illa occasio potest vitari. Unde neque fraterna correptio obligat cum gravi meo incommodo; sed tunc solùm, quando proximus est in necessitate, & ego eum facillè possum juvare. Enimverò Charitas proximi, sicut per se amat bonum proximi, ita nequit in me conservari, nisi bonam istud procurem, quoties ille est in necessitate, & ego eum facillè juvare possum. Et cum aliunde Charitas incipiat à seipso, id est, cum post Deum Charitas inclinet ad amandos nosipos, præ quovis proximo, liquet profectò, cum gravi respectivè malo proprio non esse procurandum bonum proximi.

Itaque

Itaque pro hoc consistit, ritualis proximi potest impedire, talis sit peccatum materiale est, tute Charitatem n cisè quatenus iustitiam, se proximi.

Quare ex pitionis fratrem quando v. g. proximus acc tamem hoc no speciei contra unum fortè è gravius, pon (licet per acc ximi, quam no diendo peccat suadendo, ve

Dices cum capere, quòd non peccare i filiet ex natu talis speciei, faciam aliqui catum; non v faciam, etiam prævidendo i futuri. Quia illo Sanchez l tum & explic nent: quod f aliis materiis non requirunt sunt consumm præfatus Auc

19. Responso Andree.

Sed quòd capio, & exp explicitum ad videlicet ver putà, facio a tum sine exp facio eudem inducendi, haultus, pr ebrietatem, explicità in implicità tan per se: qui vult effectum expressè inte est intrinsec videtur secu

Similiter nitationem, vel intentio intentione

Itaque præcisa malitia scandali indirecti in hoc consistit, quod non impediatur ruina spiritualis proximi, ubi & quando commodè possit impediri: quod autem illa ruina spiritualis sit peccatum talis vel talis speciei, planè materiale est, nec consideratur ullatenus à virtute Charitatis; adeoque non facio contra Charitatem non impediendo peccatum, præcisè quatenus est contra castitatem, aut contra iustitiam, sed quatenus est malum spirituale proximi.

Quare existimo, puram omissionem correctionis fraternæ, & scandalum indirectum; quando v. g. prævideo, quod ex mea actione proximus accipiet occasionem peccandi, ego tamen hoc non intendo, esse peccata ejusdem speciei contra Charitatem proximi, quamvis unum fortè sit gravius altero; quia apparet gravius, ponere actionem positivam, ex qua (licet per accidens) sequitur peccatum proximi, quam merè negativè se habere non impediendo peccatum proximi, positivè illud dissuadendo, vel aliis mediis.

Dices cum Dicaflilone supra: Non possum capere, quod ex vi legis, quâ alius tenetur non peccare in tali aut tali specie, tantum resultat ex natura rei in me obligatio secundaria talis speciei; ut ego ex directa intentione non faciam aliquid, quo ille alius inducatur ad peccatum; non verò resultat obligatio, ut id non faciam, etiam sine directa intentione explicita, prævideudo id futurum, vel esse periculum futuri. Quia (ut rectè dixit Cajetanus, & ex illo Sanchez lib. 1. Sum. c. 6. n. 4.) implicitum & explicitum ad eandem speciem pertinent: quod saltem verum est (quiquid sit in aliis materiis) in eo genere peccatorum; quæ non requirunt voluntarium directum, sed possunt consummari indirectè volita. Hucusque præfatus Auctor.

Sed quod ipse non potest capere, ego sic capio, & explico illud dictum: *Implicitum & explicitum ad eandem speciem pertinent*, quando videlicet versantur circa idem objectum; ut puta, facio actum de se inductivum ad peccatum sine explicita intentione inducendi, & facio eundem actum cum intentione explicita inducendi, v. g. provoco aliquem ad æquales haustus, prævidens moraliter certò ipsius ebrietatem, æqualiter pecco, sive id faciam explicità intentione ipsum inebriandi, sive implicità tantum & interpretati vâ in sua causa per se: qui enim vult causam per se, implicitè vult effectum. Unde illa provocatio sive fiat expressâ intentione ebrietatis, sive implicità, est intrinsecè mala malitiâ ebrietatis, quæ prævidetur securura.

Similiter exteriùs mando vel consulo fornicationem, absque tamen expressâ voluntate vel intentione peccati; immò cum expressâ intentione contraria; pecco eadem specie

peccati, quâ peccarem, si haberem expressam intentionem peccati: quia expressum & implicitum ad eandem speciem pertinent, quando versantur circa idem objectum. Porro implicitè intendit peccatum, qui explicitè vult causam per se inductivam, nisi aliquid obstat. At verò, quando expressum & implicitum versantur circa diversa objecta, nil mirum, si pertineant ad diversas species, cum actus speciei distinguantur per objecta; saltem extrinsecè.

Igitur explicita inductio ad peccatum, cum habeat adjunctum affectum efficacem (quantum est de se) peccati, ad quod proximus inducitur; illud ipsum peccatum habet pro objecto: adeoque contrahit malitiam omnem; quæ in hoc objecto reperitur: implicita autem inductio, id est, occasio; seu potius permisso peccati, cum non habeat adjunctum illum affectum (ut suppono) per consequens non habet pro objecto peccatum, quod permittitur; ac proinde non contrahit malitiam ejusdem speciei.

Intelligendum ergo est commune illud dictum: *Implicitum & explicitum ad eandem speciem pertinent*, ceteris paribus; hic autem cetera non sunt paria, cum expressa inductio expressè prohibeatur per præceptum, cui opponitur peccatum proximi, secus implicita inductio sed solum per præceptum Charitatis. Quod utique præceptum non solum obligat, ut me amem, sed etiam ut amem proximum; per consequens obligat, ut directè procurem bonum proximi mei: non sic aliæ virtutes, v. g. castitas, ut procurem positivè (consulendo, monendo &c.) aut negativè (removendo occasionem luxuriæ) castitatem proximi.

Etenim castitas est virtus ad seipsum, & non spectat bonum alterius, sed bonum tantum proprii suppositi: ast Charitas virtus est ad alterum; adeoque non possum illam in me conservare, nisi positivè procurando bonum alterius, quando est necessitas: at verò alias virtutes possum in me conservare, non procurando aut conservando eas in aliis.

Nihilominùs etiam scandalum directum & indirectum pertinent ad aliquam eandem speciem, scilicet ad speciem scandali præcisè, id est, ad peccatum oppositum Charitati proximi vel correctioni fraternæ, quamvis scandalum directum propter affectum efficacem explicitum vel implicitum illius peccati, quod scandalizatus committit; insuper aliam speciem malitiæ contrahat; puta luxuriæ; injuritiæ &c.

Ex his patet solutio alterius objectionis, videlicet: In omni alia materia morali, in qua peccatum ex damno illato sortitur speciem, non est opus intentione directâ illud inferendi, v. g. in furto, homicidio &c. sed sufficit intentio indirecta, id est, prævisio

60. Quomodo intelligendum est commune dictum: *Implicitum & explicitum ad eandem speciem pertinent* &c.

Scandalum directum & indirectum pertinent ad aliquam eandem speciem.

61. Altera obiectio.

damni inferendi. Item pollutio prævisa, licet non intenta, est ejusdem speciei cum intenta: ergo &c.

Solvitur.

Respondeo: Pollutio prævisa, licet non intenta expressè, sed solum implicite, ponendo causam per se, est ejusdem speciei: nam habet planè eandem physicam malitiam, quia idem prorsus obiectum; & sola est differentia, quod una sit voluntaria explicite, alia implicitè in causa per se, quæ explicite est voluta: & in tali casu procul dubio voluntarium expressum, & implicitum seu interpretativum sunt ejusdem speciei, quia opponuntur eidem prorsus virtuti.

Idem est de furto, homicidio & similibus, quando prævidentur in sua causa per se: sive enim ego intendam damnum inferre, sive non; reverà tamen inferitur non minus, ac si expressè intenderem. Et idcirco illi actus habent idem planè obiectum, & eodem præcepto prohibentur, cum ratio prohibitionis æqualiter militet in utroque casu.

Sed numquid eadem est ratio prohibendi positivam procuracionem fornicationis, & prohibendi occasionem seu causam per accidens? Patet ex dictis, quod non: alioquin pollutio, prævisa in causa per accidens, esset etiam peccatum mortale contra castitatem, cujus oppositum communis docetur.

62.
Tertia ob-
jectio.
Dilatatur.

Si dixeris: Ebrietas, in qua prævidetur homicidium, est contra iustitiam, et si ebrietas solum sit causa per accidens. Respondeo: Ebrietas censetur causa per se, quando ut plurimum ei conjungitur homicidium; sin autem rarissimè & planè extraordinariè conjungeretur, fortè talis ebrietas non esset contra iustitiam, seclusà explicità intentione. Sic enim si ego occidi Paulum, & casu capiatur alius homo, quod ego prævidi; est talis occidatur, ego non censeor reus illius homicidii, quia illud merè per accidens conjungitur meo homicidio.

Deinde disparitas est; quod ipse ebrius sit causa illius homicidii per propriam cooperationem (ut suppono) quæ semper est injusta, quando est prævisa, licet non intenta. Ratio: quia præceptum: *Non occides*, prohibet ponere omne illud, quo posito necessariò sequitur ex tua operatione, quamvis pro tunc non liberà, homicidium: quippe per homicidium istud non minor fit injuria proximo, & non minus damnum inferitur, quàm si fieret omnino voluntariè in se. Aliud est in casu nostro, ubi peccatum proximi non sequitur ex aliqua mea operatione sive libera, sive necessaria, sed ex libera voluntate, & ex malitia proximi; quam licet Charitas dicet me debere impedire, quando commodè possum, non ponendo causam per accidens; immò etiam positivè monendo & suadendo virtutem oppositam; non tamen ad hoc me obligat virtus v. g. ca-

statis, contra quam proximus prævidetur peccaturus, ut ex dictis latè constat.

Atque hæc sufficiant pro veritate hujus doctrinæ, quam Dicastillo supra n. 351. vocat probabilem (quamquam contrariam existimet probabiliorè) atque ut, qui illam sequitur, tutus sit in conscientia. Proinde quando Diana part. 3. tract. 4. resol. 114. arguit ignorantiam, & vocat cæcos & duces cæcorum Confessarios, qui, cum penitentes se accusant dedisse scandalum, non faciunt illos accusare neque de specie peccati, neque de numero personarum, quibus etiam unico peccato scandalum datum est; intelligendus venit de scandalo directo, cujus exemplum proposuerat in principio resolutionis, dicens: Quis v. g. induxit mulierem non paratam ad fornicandum, non directà intentione expetendo ruinam ipsius, & eo affectu, ut ipsa peccet, sed propter propriam delectationem & utilitatem: queritur, an dicta circumstantia scandali sit in Confessione explicanda?

Et indubie in hoc casu, si quis unico actu plures mulieres induxisset ad fornicandum, quarum una foret soluta, altera conjugata aut Religiosa, teneretur explicare qualitates illarum mulierum, seu, quod in idem redit, species istorum peccatorum, ad quæ illas mulieres consilio suo induxit, est tantum propter suam delectationem: neque hoc est contra Conclusionem nostram, ut patet ex dictis. Sin autem Diana intelligatur de scandalo indirecto, quando non ponitur causa per se inductiva, sed solum occasio aliqua, seu causa merè per accidens absque intentione peccati; nullatenus placet: nam tali casu speciem peccati non esse explicandam, per consequens nec qualitatem personæ vel personarum, quibus scandalum datum est, probabiliter Multi docent, & nos cum illis.

Si ergo à me queritur; utrum penitens, qui se accusat locutionis de rebus turpibus quarum auditu induci & moveri poterant auditores ad delectationes morosas vel desideria illicita, an (inquam) talis penitens explicare debeat explicare, vel interrogari de qualitate personarum, quæ aderant, an essent conjugata, Sacerdotes &c.

Respondeo: vel illa locutio erat per se seu ut plurimum inductiva ad delectationes morosas, vel solum merè per accidens. Si primum, dico, debere explicare qualitates personarum, est non habuerit explicitam intentionem aliquam inducendi ad morosam delectationem. Probat: quia est scandalum directum, quod contrahit malitiam peccati, ad quod proximus inducitur. Sin autem illa locutio solum per accidens erat inductiva, quia de rebus non adeò turpibus; vel quatenus confusa & indistincta, ac quasi per transennam; liquet, secundum Conclusionem nostram,

nostram, & licitiam peccati inducitur; Charitatem qui peccat,

Quantum est resolutio indirecto: quæstione; plures malitiam affirmaveris non debere que unico explicari non actu occidit duplicem in uno casu spirituale; altero contra in eodem ad numero distans tantandis; mali non esse tum, quas u

Sed prog diffiçilem & Neotericorum juremodi: E consulti Pe neor meum Respondeo

CO

Qui hab votum fessior fuit c contra

M Ulcos Regu virtutis (int recensendis peccalluerint tur. Est ig venera, ut q. 143. diff præcipue cit ctus, oscula veneram ce valde notan difficultatum Distingui ator n. 931.

66.
Prima di-
stinctio in-
ter casti-
tatem & pu-
beritatem est
Carnalis.

66.
Prima di-
stinctio in-
ter casti-
tatem & pu-
beritatem est
Carnalis.

Secl. 10. De Distinctione specifica Peccator. Concl. 5. 735

nostram, qualitates personarum non esse explicandas, quia talis locutio non imbibit malitiam peccati, ad quod proximus per accidens inducitur; sed est dumtaxat peccatum contra Charitatem, ejusdem speciei sive proximus, qui peccat, sit conjugatus, sive Sacerdos &c.

Quantum ad numerum personarum, eadem est resolutio de utroque scandalo, directo & indirecto: pendet autem hæc resolutio ex illa quaestione; utrum in eodem actu possint dari plures malitiae, solo numero distinctae? Si affirmaveris, nescio quare in peccato scandalum non debet exprimi numerus personarum, quæ unico actu scandalizantur, sicuti debet explicari numerus personarum, quæ unico actu occiduntur. Quid enim refert ad multiplicationem numericam peccatorum, quod in uno casu damnum sit corporale, in altero spirituale; in uno contra Charitatem, in altero contra justitiam? Sin autem negaveris, in eodem actu posse dari plures malitias solo numero distinctas, & affirmaveris, circumstantias tantum aggravantes non esse explicandas; manifestè sequitur, in peccato scandalum non esse explicandum numerum personarum, quas unico actu scandalizasti.

Sed progrediamur ad alium casum, magis difficilem & intricatum, propter aliquorum Neotericorum speculationes. Est autem hujusmodi: Ego Paulus habens votum castitatis consului Petro fornicationem; numquid teneor meam votum explicare in Confessione? Respondeo:

CONCLUSIO V.

Qui habet votum castitatis, debet votum suum explicare in Confessione, quando consilio suo fuit causa, ut Petrus peccaret contra castitatem.

Multos video (inquit Caramuel Theol. Regularis disp. 66. nu. 980.) in hujus virtutis (intelligit castitatem) obligationibus recensendis & exponendis dissidere, quod non percalluerint, quid castitatis nomine designetur. Est igitur castitas virtus specialis circa venerea, ut constat ex D. Thom. q. 151. a. 2. Et juxta eundem Angelicum Doctorem q. 143. differt à pudicitia, quod pudicitia sit præcipue circa signa venerorum (ut sunt tactus, oscula & hujusmodi) castitas verò circa veneream commixtionem. Quæ est distinctio valde notanda: erit enim utilis ad plurimum difficultatum solutionem.

Distinguitur etiam (prosequitur idem Auctor n. 981.) castitas à pudicitia, quod illa sit

corporis, hæc animæ. Unde Augustinus contra Julianum lib. 4. Pudicitia res est animæ, virginitas corporis. Denique illa integrâ in anima permanente, potest ista de corpore sibi violenter auferri: Et cum ista integrâ manet corpori, potest illa in animo lascivâ voluntate corrumpi. Ut philosophis de virginitate, ita de castitate agere debet; quia Monastica castitas est virginalis: & in hoc differimus à Religiosis militibus, quoniam ipsi vovent conjugalem. Et in libris de Civitate docet, Pudicitiam virtutem esse animæ, cui comes semper sit fortitudo. Et Epist. 22. ait: Pudicitia vi nec in carne, nec in animo violentiâ non potest gubernari. Hæc ille.

Et nu. 982. sic ait: Voto solemniter Monachus promittit (expressè seu implicite, de quo non ago) castitatem; pudicitiam non vovent directè. Præterea vovent se futurum esse castum; non vovent se facturum esse, quod alii essent casti. Nota hanc ultimam distinctionem, quæ est verissima, & ante nostrum Llamas à nemine observata, hodie à multis nondum bene intellecta. Ratio est: quia sicut qui vovent obedientiam, non promittit se facturum esse alios obedientes, sed promittit solùm se obediturum esse Abbati: & sicut qui vovent paupertatem, non pollicetur se depauperaturum esse alios, sed solùm se proprium non habiturum esse; sic similiter qui vovent castitatem; nunquam vovent se facturum esse, quod alii non ducant uxores, sed se non ducaturum: nunquam vovent se curaturum esse; ne alii habeant pellices, sed se non habiturum; non enim Deo alienam, sed propriam libavit castitatem. Hucusque Caramuel.

Ex quibus nu. 986. hæc deducit Conclusionem: Monachus, qui persuasionem vel cooperatione concurrat ad hoc, ut alius seu Monachus, seu secularis, vadat ad concubinam, peccavit quidem mortaliter, sed non contra suum votum castitatis. Demonstratur: quia ipse non habuit rem cum tali pellice, sed fecit ut alius haberet. Unde tenetur in Confessione dicere: Feci, quod alius secularis vel Religiosus inret ad secularem vel Religiosam. Tenetur explicare statum peccantium (ita tamen ut possit omittere circumstantias non mutantem speciem) non verò suum. Ratio est: quia ipse non peccavit formaliter contra votum, immò neque contra 6. præceptum Decalogi, sed contra 5. formaliter, & contra 6. objective: fuit enim illis scandalo & occasione, ut peccarent contra 6. Præterea in hoc scandalo seu persuasionem nulla voluptas sensualis reperitur, nulla venerea delectatio, neque in hanc assensus; sed solùm reperitur malitia voluntatis animam alterius occidentis; & hoc est contra 5. Ita discurrit præfatus Auctor pro sententia opposita nostræ Conclusioni. Sed examinemus singula, & videamus

S. August.

67. Quid Monachus voto solemniter promittat juxta Caramuel, muelin,

Llamas.

Conclusio Caramuelis, opposita nostræ.

is prævidetur
stat.
eritate hujus
n. 351. vocat
iam exitum
illam sequitur
quando Diana
quit ignoran
ecorum Con
es se acculant
illos accusare
numero per
peccato scan
venit de scan
propoluert
s: Quis v.g.
ad fornican
expetendo ru
peccet; sed
& utilitatem
scandali sit
is unico actu
ornicandum,
era conjugata
are qualitates
in idem redit,
quæ illas mu
tantum pro
hoc est contra
atet ex dictis.
e scandalo in
causa per se in
qua, seu causa
tione peccati,
u speciem pec
cor consequens
onarum, qui
abiliter Multi
am poenitens,
bus turpibus,
veri poterant
las vel deside
alis poenitens
i de qualitate
essent conju
erat per se
delectationes
accidens. Si
are qualitates
explicitam in
ad moraliam
est scandalum
tiam peccati,
in autem illa
at inductiva,
us; vel quia
vasi per tran
conclusionem
nostram,